

HỒ TRÚC BẠCH

Cái tên Hồ Trúc Bạch mới có từ năm 1957 - 1958. Trước đây là đường Cổ Ngư, hình thành từ một con đê hẹp được đắp ngăn một góc Hồ Tây.

Hồ Trúc Bạch có từ thế kỉ XII khi dân hai làng Yên Hoa (nay là Yên Phụ) và Yên Quang (nay là phố Quán Thánh) đắp con đê ngăn góc Đông Nam Hồ Tây để nuôi bắt cá. Từ khi thành một hồ biệt lập, hồ đã đi vào thư tịch cổ. Sách "Tây Hồ chí" cho biết nguyên ở phía Nam hồ có làng Trúc Yên, vốn có nghề làm màn, do đó nhà nào cũng trồng trúc, trúc mọc như rừng. Đời chúa Trịnh Giang (1729 - 1740) xây ở đây một cung điện gọi là Viện Trúc Lâm. Về sau, Viện trở thành nơi giam cầm những cung nữ có lỗi, phải dệt lụa để mưu sinh. Lụa đẹp, bóng bảy, nổi tiếng khắp kinh thành, gọi là lụa làng Trúc (chữ Hán là Trúc Bạch).

Ven hồ Trúc Bạch có nhiều di tích lịch sử và công trình kiến trúc đặc sắc như đền Quán Thánh ở ngay góc Tây Nam hồ. Phía Đông có chùa Châu Long (phố Châu Long), tương truyền xây từ đời Trần, là nơi tu hành của công chúa con vua Trần Nhân Tông. Có đền An Trì, nơi thờ Uy Đô, một anh hùng chống quân Nguyên.

Ba phía xung quanh hồ phố xá che khuất, chỉ có phía Tây giáp đồng Thanh Niên mới bày ra vẻ đẹp êm ả phẳng lặng của mặt hồ. Phía Bắc hồ có một gò đất nhỏ, trên gò có đền thờ Cầu Nhi gắn với chuyện Lý Công Uẩn dời đô. Lý Công Uẩn sinh năm Giáp Tuất (974), dời đô năm Canh Tuất (1010). Mà "Tuất" theo lịch cổ là năm "Chó". Trong tín ngưỡng cổ truyền chó là con vật có khả năng xua đuổi tà ma, bảo vệ đất đai. Huyền thoại kể rằng trước ngày Lý Công Uẩn dời đô, có một con chó tới làm ổ để con trên đỉnh núi Nùng, nơi này sau dựng "Chính điện đài" và lập bên điện ngôi đền thờ chó mẹ và chó con. Đến triều đại sau, đền thờ Cầu Mẫu, Cầu Nhi được dời ra ngoài Hoàng thành, dựng trên gò trong hồ Trúc.

Huyền thoại Cầu Mẫu, Cầu Nhi được giải thích như sau: Lý Công Uẩn khi rời đô Thăng Long đã tổ chức tế trời đất, lấy chó làm vật dâng lễ rồi đem chôn trên núi Nùng để trấn yểm. Hồ Trúc Bạch cùng với công viên Thanh niên và Hồ Tây tạo thành một tổng thể thiên nhiên hài hoà, làm thành một thắng cảnh đẹp của thủ đô Hà Nội. (theo trang thủ đô)